

Kommunstyrelseförvaltningen
Administrativa avdelningen
Johan Ahlberg
0346885647
Johan.Ahlberg@falkenberg.se

Remiss - Stärkt skydd för valhemligheten. KS 2018/87

Falkenbergs kommun har beretts möjlighet att yttra sig över Justitiedepartementets promemoria Stärkt skydd för valhemligheten. Falkenbergs kommuns synpunkter på de förslag som presenteras i promemorian följer nedan.

2.4 Ett förbättrar skydd mot insyn från andra väljare

Falkenbergs kommuns inställning i detta fall är densamma som vid remissbehandlingen av Snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten (SOU 2016:71), det vill säga att föreslagna åtgärder snarare bedöms öka riskerna för sabotage bland valsedlarna och leda till mer omfattande bevakning över valsedelsställen, än vad åtgärderna bör kunna generera en känsla av ökad trygghet för väljarens valhemlighet. Det innebär således att promemorians föreslagna åtgärder för ökad valsäkerhet tenderar att bli kontraproduktivt i förhållande till det befintliga valsystemet.

I promemorian framgår att en avskärmning av platsen där valsedlarna hålls tillgängliga kan tjäna syftet att stärka valhemligheten utan att leda till samma omfattande investeringsbehov och lika stora risker för sabotage. I Falkenbergs kommuns mening är det emellertid inte investeringsstorleken som är det väsentliga i fråga om ökad valsäkerhet, utan snarare att bevakningen blir omfattande i förhållande till dagens system, även om bevakningen eventuellt inte blir lika omfattande som om valsedlarna skulle förvaras bakom valbåsen, vilket föreslogs i Snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten. En ständigt påkallad bevakning för att säkerställa att sabotage inte genomförs tar stora resurser i anspråk, vilka kan behövas på annat håll i valarbetet. Dessutom ökar risken att väljaren känner sig övervakad, misstänkliggjord och får en känsla av att valhemligheten egentligen inte är särskilt hemlig med tanke på den övervakning som är erforderlig. En avskärmd plats för valsedelsställen bedöms därutöver också att leda till köbildning i högre utsträckning än med dagens mer effektiva förfaringssätt, vilket är ännu ett exempel på en konsekvens som leder till otrygghet.

Falkenbergs kommun är av uppfattningen att de allmänna valen i Sverige redan idag upprätthåller ett starkt skydd för valhemligheten. Att omvärldsbevaka och utvärdera aktuella förfaranden vid röstning välkomnas och är värdefullt för att upprätthålla en hög kvalitet vid valprocedurerna. Att vidta åtgärder utan att ett efterfrågat behov och en nulägesituation som inte är övertygande problematisk är inte fördelaktigt. Tvärtom riskerar

föreslagna åtgärder för att ytterligare stärka valhemligheten snarare att försämra densamma.

Med nuvarande system för röstning kan väljaren passera valedelsställen och lägga sina valedlar i kuvert bakom valbåset genom att dels rösta med en blank valedel, dels rösta med valedlar som är medhavda hemifrån eller på annat sätt och dels ges möjlighet att ta med sig flera valedlar från valedelsställen. På så sätt ges möjlighet för väljaren att upprätthålla ett stärkt skydd för sina val, enbart genom proceduren med valedlar och dess utformning. Att som komplement till ovanstående dessutom avskärma valedelsställen bedöms minska tryggheten och säkerheten för val som genomförts korrekt och enligt vad som kan förväntas.

Förslaget om att tillhandahålla valedelsställen på avskärmad plats kan innebära svårigheter att placera valedelsställen i lokaler. I en del fall finns säkerligen goda möjligheter att lösa utmaningen, medan det i andra fall kan bli problematiskt. Konsekvenserna bedöms leda till att valnämnderna tvingas överväga om en lokal som tidigare använts fortsättningsvis kommer att kunna användas för ändamålet, vilket kommer bli besvärliga situationer för kommuner med röstnings- och vallokaler i mindre samhällen med få lokaler som tidigare varit, och än idag är, lämpliga.

Avslutningsvis bedömer Falkenbergs kommun idén om digitala lösningar bakom valbåset som intressant att utveckla och överväga framöver i syfte att dels effektivisera valprocessen och dels stärka valhemligheten. En ordning skulle då kunna vara att erbjuda väljare möjlighet att välja och skriva ut valedlar bakom visa valskärmar i en val- och röstningslokal med hjälp av teknisk utrustning.

3.2 Enklare att personrösta på blanka och partimarkerade valedlar

Falkenbergs kommun är positivt inställd till förslaget då det ökar väljarens möjlighet att utse en personlig kandidat. Ändringen i vallagen innebär inte enbart att det blir enklare för väljaren att personrösta i sak, utan möjligheten att behålla valhemligheten ökar då alternativet till personröst möjliggörs på blanka och partimarkerade valedlar. Effekten av åtgärden kan bli att väljaren upplever ökad trygghet och fullgott skydd för valhemligheten.

Johan Ahlberg
Utredningssekreterare